

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 10Co/148/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1114200060
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ayše Pružinec - Eren
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1114200060.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ayše Pružinec Eren a členov senátu JUDr. Michaely Frimmelovej a JUDr. Zuzany Kučerovej v právnej veci žalobcov: X/ V. S., W.. XX. XX. XXXX, F. T. G.. Č.. XX, F. X/ R. S., W.. XX. XX. XXXX, F. T. G.. Č.. XX, F., žalobcovia 1/ a 2/ zastúpení advokátkou: JUDr. Edita Flaskárová, Popradská ul. č. 52, Bratislava, proti žalovanému: Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, IČO: 603 481, Primaciálne námestie č. 1, Bratislava, o zaplatenie istiny 14. 000 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 18. decembra 2018, č. k. 8C/1/2014 - 477, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalobcom 1/ a 2/ **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1.

Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 6. 950 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5, 75 % ročne z tejto sumy od 03. 01. 2014 až do zaplatenia, a to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, žalobcovi 2/ sumu 6. 950 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5, 75 % ročne z tejto sumy od 03. 01. 2014 až do zaplatenia, a to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, konanie vo vzťahu ku každému zo žalobcov 1/ a 2/ v časti 50 eur zastavil a priznal im nárok na náhradu trov konania v rozsahu 98, 02 %. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 1 ods. 1, § 2 ods. 1, 2, § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, 2 zák. č. 66/2009 Z. z., § 123, § 124, § 128 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a vecne dôvodnosťou podanej žaloby v časti nároku uplatneného titulom náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva za obdobie od 01. 01. 2012 do 31. 12. 2013, keď vychádzal zo znaleckého posudku Ing. Agáty Strakovej č. 02/2016 a jeho doplnenia č. 55/2018, ktorý za kalendárny rok 2012 stanovil sumu 7. 021, 41 eur a za rok 2013 sumu 6. 865, 43 eur. Uviedol, že žalobcovia 1/ a 2/ sú podieloví spoluvlastníci nehnuteľnosti parcela Č.. XXXX/XX, I. výmere 766 m², nachádzajúcej sa v kat. území T. F., ktorá je vedená Správou katastra pre Hlavné mesto SR Bratislava na N. U. Č.. XXXX, a to v podiele 1, pričom pozemok je situovaný v zastavanom území obce a je zastavaný verejnou cestnou komunikáciou, ktorá je v správe žalovaného, ktorý ho užíva, avšak nájomné zaplatil žalobcom 1/ a 2/ len za obdobie od 01. 11. 2007 do 31. 10. 2008, a to na základe Zmluvy o nájme pozemku Č.. XXXXXXXXXXXXX zo dňa 29. 10. 2007 (v sume 0,33 centov (10,- Sk) /m²/ rok). Poukázal na skutočnosť, že nakoľko žalobcovia 1/ a 2/ považovali cenu nájmu za neprimerane nízku, žiadali uložiť žalovanému vydať bezdôvodné obohatenie za obdobie do roku 2011, pričom v konaní o určenie všeobecnej hodnoty nájmu pozemku bola poverená A. K.. E. L., keď žalobcovia 1/ a 2/ nadväzne na jej znalecký posudok odvíjali svoj nárok na určenie všeobecnej hodnoty nájmu pozemku za žalované obdobie. Uviedol, že v prejednávanej veci

ide o užívanie pozemku žalovaným, ktorého spoluvlastníkmi sú žalobcovia 1/ a 2/ bez toho, aby im žalovaný za užívanie poskytoval plnenie, pričom k predĺženiu doby nájmu zmluvných strán nedošlo, nakoľko sa zmluvné strany v Zmluve o nájme v článku 2 odseku 2 dohodli o predĺžení tejto nájmovej zmluvy iným spôsobom ako je uvedené v ustanovení § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka, preto nie je možné, aby sa nájomný vzťah na základe tejto zmluvy zo zákona obnovoval. Poukázal na skutočnosť, že v danej veci nejde o nárok vyplývajúci z bezdôvodného obohatenia podľa ustanovenia § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ale o finančnú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva žalobcov 1/ a 2/ k ich pozemku podľa zákona č. 66/2009 Z. z. účinného od 01. 07. 2009 a nakoľko obec alebo vyšší územný celok nie sú pri usporiadaní vlastníckych vzťahov viazaný žiadnou lehotou, nie je možné od vlastníka pozemku spravodlivo žiadať, aby výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z. trpel bez náhrady. Uviedol, že i keď zákon č. 66/2009 Z. z. právo na náhradu za zákonom zriadené vecné bremeno neupravuje, právo na náhradu vlastníčkovi pozemku vyplýva z čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom formu náhrady, ani lehotu na jej uplatnenie neupravuje s tým, že je toho názoru, že náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné priznať aj opakovane za určitý časový úsek až do usporiadania vlastníckych vzťahov spôsobom predpokladaným v § 2 a § 3 zákona č. 66/2009 Z. z., pričom nárok sa premlčuje vo všeobecnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie v dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobcom 1/ a 2/ vzniklo právo z titulu odplaty za užívanie pozemkov (náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva) za obdobie od 01. 01. 2012 do 31. 12. 2013 s tým, že za zriadené vecné bremeno vychádzal zo všeobecnej hodnoty ročnej odplaty vecného bremena na predmetných pozemkoch, výšku ktorej určila A. K.. E. L. v znaleckom posudku č. 02/2016 a jeho doplnenia č. 55/2018 vo výške 13. 900 eur, pričom pomerná časť pripadajúca na spoluvlastnícky podiel žalobcu 1/ (1/2) predstavuje sumu 6. 950 eur a pomerná časť pripadajúca na spoluvlastnícky podiel žalobcu 2/ (1/2) predstavuje sumu 6. 950 eur. Ako nedôvodnú posúdil námietku žalovaného, že Zmluva o nájme pozemku uzavretá dňa 29. 10. 2007 sa ex lege obnovila za tých istých podmienok, nakoľko žalobcovia 1/ a 2/ neuplatnili nárok na vypratanie, keďže v danom prípade bolo medzi zmluvnými stranami osobitne dohodnuté, že dobu nájmu je možné predĺžiť len na základe dohody zmluvných strán, čo posúdil ako dohodu zmluvných strán osobitne upravujúcu spôsob predĺženia doby nájmu s tým, že aj keby dospel k záveru, že v danom prípade boli žalobcovia 1/ a 2/ povinní postupovať podľa § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka, uvedený postup by nebol reálne možný vzhľadom na spôsob využitia predmetnej nehnuteľnosti. K námietkam žalovaného vo vzťahu k vypočítanej výške nájmného, ako aj vecného bremena, ako aj k stanoveniu koeficientov, z ktorých žalovaný namietal koeficient všeobecnej situácie a koeficient redukujúcich faktorov uviedol, že ich považoval za nedôvodné a prednesené v snahe vyhnúť sa svojej povinnosti poskytnúť plnenie v preukázanej výške, keďže znalecký posudok č. 02/2016 a jeho doplnenie č. 55/2018, vypracovaný A. K.. E. L. v predmetnom konaní je zrozumiteľný, preskúmateľný. Výrok, ktorým konanie v časti o zaplatenie sumy 50 eur zastavil odôvodnil právne ust. § 144, § 145 ods. 2, § 146 ods. 1, 2 C. s. p. a vecne splnením podmienok pre zastavenie konania v časti 100 eur, pretože žalobcovia 1/ a 2/ svojim dispozitívnym úkonom zobrali voči žalovanému žalobu v tejto časti späť a žalovaný čiastočne späťvzatie podaním zo dňa 22. 06. 2018 nenamietal. Priznanie príslušenstva k judikovanej istine odôvodnil právne ust. § 517 ods. 1 veta prvá, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka a vecne tým, že žalobcovia 1/ a 2/ sa žalobou podanou na dňa 03. 01. 2014 domáhajú náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva, a preto je žalovaný v omeškaní s plnením peňažného dlhu od 03. 01. 2014. Výrok, ktorým rozhodol o náhrade trov konania odôvodnil právne ust. § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 C. s. p. a vecne tým, že pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania sa zaoberal aj čiastočným späťvzatím žaloby vo výške 100 eur, v ktorej časti konanie zastavil s tým, že práve žalovaný svojím späťvzatím vzájomného návrhu zavinil zastavenie konania v tejto časti, a preto toto zavinenie prirátal žalovanému k neúspechu v tomto konaní (§ 256 ods. 1 C. s. p.). Uviedol, že úspech žalobcov v konaní predstavoval 99, 01 %, nakoľko sa domáhali zaplatenia istiny 7. 303, 81 eur s príslušenstvom a úspešní boli vo výške istiny 6. 950 eur s príslušenstvom (99, 01 % - 0, 99 % = 98, 02 %), a preto uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom náhradu trov konania v rozsahu 98, 02 %.

2.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok) a navrhol ho zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, nakoľko v zmysle § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa Zmluva o nájme pozemku Č.. XXXXXXXXXXXXXXXX zo

dňa 29. 10. 2007 obnovila za tých istých podmienok vždy na rok, a preto zmluvný vzťah medzi stranami sporu nebol ukončený dňom 31. 10. 2008. Poukázal na skutočnosť, že v Zmluve o nájme pozemku Č.. XXXXXXXXXXXXXXX sa zmluvné strany v čl. 2 ods. 2 tejto zmluvy výslovne dohodli, že doba nájmu môže byť predĺžená len na základe písomnej dohody zmluvných strán uzatvorenej najneskôr ku dňu skončenia nájmu a k uzatvoreniu takejto dohody nedošlo, preto ani nedošlo k ďalšiemu obnoveniu nájmu po skončení dojednanej doby nájmu dohodou zmluvných strán podľa § 676 ods. 1 Občianskeho zákonníka s tým, že v ustanovení § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa tiež ráta s obnovením nájomnej zmluvy po uplynutí doby, na ktorú bol nájom dojednaný, nejde však o obnovenie nájomnej zmluvy vzájomnou dohodou zmluvných strán, ktorá je možná podľa odseku 1, ale o obnovu na základe konkludentných činov uvedených v zákone. Uviedol, že prvou podmienkou obnovenia nájomnej zmluvy podľa § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka je, že nájomca užíva vec aj po skončení nájmu, čo v danom prípade znamená, že nájomca nevypratá prenajatú vec, avšak už zo samotnej žaloby, ktorou sa žalobca domáha voči nemu plnenia titulom užívania jeho veci v období od 01. 01. 2012 do 31. 12. 2013 je zrejmé, že predmet nájmu naďalej užíva s tým, že druhou podmienkou podľa § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka je, že prenajímateľ nepodal proti tomu návrh na vypratanie nehnuteľnosti na súde do 30 dní, pričom je irelevantné, či danú nehnuteľnosť je reálne možné vypratáť alebo nie je, nakoľko ak sú splnené obe tieto podmienky, nájomná zmluva sa obnovuje za tých istých podmienok, za akých bola dojednaná pôvodne. Poukázal na skutočnosť, že sa to týka všetkých obsahových náležitostí pôvodnej nájomnej zmluvy, okrem ustanovenia o dobe trvania nájmu podľa obnovenia nájomnej zmluvy, keď nájom, ktorý bol pôvodne dojednaný na dobu dlhšiu ako na rok, sa obnovuje vždy na rok, nájom dojednaný na kratšiu dobu, sa obnovuje na túto dobu. Žalovaný vo svojom odvolaní ďalej uviedol, že pokiaľ by sa Zmluva o nájme podľa ustanovenia § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka neobnovovala vždy na rok, ku dňu účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z. od 01. 07. 2009 mal usporiadaný vzťah zákonným vecným bremenom s tým, že žalobcovia sa domáhali náhrady z dôvodu náhrady obmedzenia vlastníckeho práva v zmysle ustanovenia § 128 Občianskeho zákonníka, ktorý je však v tomto prípade všeobecným právnym predpisom, nakoľko zákon č. 66/2009 predstavuje špeciálnu právnu úpravu. Uviedol, že nárok na finančnú náhradu za vznik vecného bremena je majetkových právom a každé majetkové právo podlieha premlčaniu, pričom súdna prax ustálila, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena je nepochybne jednorazová, a teda nemá charakter opakovaného plnenia (napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 506/2011-21), a preto v danom prípade platí podľa § 101 Občianskeho zákonníka všeobecná trojročná premlčacia lehota a pre začiatok jej plynutia je rozhodujúci objektívny moment, kedy sa právo mohlo vykonať prvýkrát, keď nepochybne sa právo prvýkrát mohlo uplatniť v deň účinnosti zákona č. 66/2009, teda 01. 07. 2009, pričom trojročná lehota preto uplynula dňa 01. 07. 2012, žalobný návrh však bol doručený súdu až dňa 03. 01. 2014. Namietol výšku priznanej náhrady vo výške vyčíslenej znaleckým posudkom č. 02/2016, vrátane jeho doplnenia č. 55/2018 vypracovaným K.. E. L. s poukazom na to, že tento dôkaz namietal vo svojom vyjadrení zo dňa 21. 06. 2018 doručenom súdu prvej inštancie dňa 22. 06. 2018, a to z dôvodu, že výpočet ročnej odplaty za zriadenie vecného bremena bol určený vo výške 9, 17 eur a všeobecná hodnota jednorazovej odplaty za zriadenie vecného bremena bola určená v rovnakej výške (9, 17 eur) za rok 2012 a to isté sa týka aj roku 2013 s tým, že A. K.. E. L. na základe jeho námietok v doplnení znaleckého posudku iba vymazala všeobecnú hodnotu jednorazovej odplaty za zriadenie vecného bremena a tento škrť vôbec nezohľadnila v ďalších výpočtoch a z dôvodu týchto nezrovnalostí v uvedených znaleckých posudkoch žalovaný rozporoval doplnenie znaleckého posudku č. 55/2018 predložený žalobcom (zrejme žalobcami 1/ a 2/, pozn. odvolacieho súdu).

3.

Žalobcovia 1/ a 2/ vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedli, že sa nestotožňujú s právnym názorom žalovaného, nakoľko súd správne zistil skutkový stav, na základe ktorého správne rozhodol. Poukázali na skutočnosť, že so žalovaným uzatvorili Zmluvu o nájme pozemku Č.. XXXXXXXXXXXXXXX na dobu určitú od 01. 11. 2007 do 31. 10. 2008 a dohodli nájomné 10,- Sk, t j. 0,33 centov, pričom s tým, že nájomná zmluva konkludentne prolongovala podľa ust. § 676 ods. Občianskeho zákonníka nesúhlasia, keďže v zmluve v čl. 2 bolo dohodnuté, že „Doba nájmu môže byť predĺžená len na základe písomnej dohody zmluvných strán, uzatvorenej najneskôr ku dňu skončenia nájmu a tento článok zmluvy je v súlade ust. § 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého „Účastníci občianskoprávných vzťahoch si môžu vzájomné práva a povinnosti upraviť dohodou odchyľne od zákona, ak zákon výslovne nezakazuje a ak z povahy ustanovenia zákona nevyplýva, že sa od neho nemožno odchyliť“, a preto trvajú na tom, že sa dohodli v zmysle uvedeného ustanovenia o skončení nájmu v súlade so zákonom aj s prihliadnutím na špecifický druh zástavby cestnou komunikáciou, ktorá sa nedá vypratáť. Uviedli,

že súd v konaní správne zistil skutkový stav, keď sa nestotožnil s právnym názorom žalovaného, a ustálil že nájomná zmluva uzatvorená medzi stranami o nájme pozemku zanikla uplynutím dohodnutej doby. Uviedli, že k pozemku podľa zák. č. 66/2009 Z. z. od 01. 07. 2009 bolo zo zákona zriadené vecné bremeno s tým, že zákon *expressis verbis* neupravuje náhradu za užívania pozemku zaťaženého vecným bremenom, preto je potrebné v tejto súvislosti vychádzať čl. 11 ods. 4 Listiny, ako aj čl. 20 ods. 4 Ústavy SR a v kontexte s tým aj s úpravou obsiahnutou v Občianskom zákonníku § 123 a § 128. Poukázali na skutočnosť, že finančná náhrada za zriadené vecné bremeno je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena a logicky potom vlastníkom pozemku zaťaženého vecným bremenom má právo žiadať náhradu za každý deň, po ktorý obmedzenie jeho vlastníckeho práva existuje, a premlčacia doba môže začať plynúť najskôr deň nasledujúci po každom dni, v ktorom bol vlastníkom pozemku obmedzený vo svojich právach, pretože až vtedy vlastníkom pozemku môže vzniknúť nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva a premlčať sa môžu iba jednotlivé čiastkové náhrady za konkrétne dni, kedy bolo vlastnícke právo vlastníka pozemku obmedzené, a preto sa nestotožnili s názorom žalovaného, že ich právo na finančnú náhradu je jednorázové ani s názorom, že nárok je premlčaný. K poukázaniu žalovaného na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 506/2011 - 21 uviedli, že tento sa netýka vecného bremena podľa zák. 66/2009 Z. z., ale diametrálne odlišného vecného bremena zriadené zákonom č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, v ktorom zákonodarca vlastníkom pozemku pod stavbou neupravoval poskytnutie náhradného pozemku tak, ako je zakotvený nárok na poskytnutie pozemku niektorým zo spôsobov uvedeným v § 3 zák. č. 66/2009 Z. z. Poukázali na skutočnosť, že pri výklade zák. č. 66/2009 Z. z. sa musí použiť ústavne konformný výklad, teda sa musí tento zákon vykladať v súlade s čl. 1, 2, ale aj s čl. 20 Ústavy SR a v súlade s medzinárodnými zmluvami s tým, že žiadne ustanovenie Občianskeho zákonníka, a to § 128, § 135c § 151n - 151q nehovorí o tom, že náhrada za užívanie pozemku zaťaženého vecným bremenom je jednorázová a ak zákonodarca nestanovuje obligatórne jednorázovú náhradu za vecné bremeno, tak táto môže byť vo forme opakujúceho sa plnenia - vo forme renty, ide o dočasné, časovo obmedzené vecné bremeno. Poukázali na § 1 zák. č. 66/2009 Z. z., ktorý upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov s tým, že cieľom zákona nie je zriadiť trvalé vecné bremeno, ale len dočasné, jeho cieľom je usporiadanie vlastníckych vzťahov tak, aby do budúca obce sa stali vlastníkami pozemkov pod stavbami. K námietkam žalovaného týkajúcim sa znaleckého posudku K.. E. L., č. 55/2018 uviedli, že namietaný odsek bol nedopatrením uvedený, a ani neovplyvnil výslednú sumu náhrady za rok 2012 ani rok 2013, pričom túto okolnosť vzniknutej chyby v písaní pred prvoinštančným súdom náležite vysvetlili a A. K.. L. chybu v písaní odstránila, nedopatrením uvedený odsek vynechala v opravenom posudku, taktiež ponechala rovnaké očíslovanie posudku 55/2018 - Doplnenie znaleckého posudku č 02/2016. Poukázali na rozhodnutia súdov, ktorými boli priznané opakované renty spočívajúce vo výške obvyklého nájmu ako náhradu za užívanie pozemku zaťaženého vecným bremenom už za iné obdobie, Krajský súd v Bratislave sp. zn. 3Co/405/2017 - 412 (číslo konania, pozn. odvolacieho súdu) z 09. 05. 2018, Okresný súd sp. zn. 9C/25/2012 - 217 z 15. 11. 2016 a ďalšie.

4.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalobcov 1/ a 2/ poukázal na rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 15Co/58/2018, v ktorom uviedol, že zákonodarca explicitne neupravil mechanizmus opakujúceho sa plnenia z práva na primeranú náhradu zo zákonného vecného bremena, ak by tento cieľ sledoval, nepochybne by takáto regulácia opakujúceho sa plnenia bola v zákone presne stanovená.....ide o finančnú náhradu za vznik vecného bremena, ktorá je jednorazovou náhradou, pričom neexistuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo tomuto záveru“. Uviedol, že sa odvoláva na rozhodnutie Ústavného súdu SR II. ÚS 506/2011 - 21, ale podľa žalobcov sa tento netýka vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z., ale diametrálne odlišného vecného bremena zriadeného zákonom č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, avšak Krajský súd v Bratislave sa vysporiadal aj s touto situáciou vo svojom uznesení sp. zn. 4Co/35/2018, kde uvádza, že: „zákon č. 66/2009 Z. z. neustanovuje spôsob určenia finančnej náhrady za zákonom zriadené vecné bremeno s tým, že ohľadom riešenia otázky zákonných vecných bremien s odlišným režimom ako sú zmluvné vecné bremená možno vychádzať aj z rozhodnutí NS SR (4Cdo 89/2008, 3Cdo 49/2014), aj rozhodnutí Ústavného súdu SR (uznesenie ÚS SR I. 474/2013 - 20, ÚS 323/2017 - 29) bez ohľadu na to, že tieto riešili otázku náhrady za zriadené vecné bremeno na základe iných zákonov, ale analogicky je potrebné z nich vychádzať, nakoľko ide o zákonom zriadené vecné bremená (uvádzajú to aj žalobcovia vo svojom vyjadrení), tak ako aj v prípade zriadeného vecného bremena zákonom č. 66/2009 Z. z., pričom z týchto rozhodnutí vyplýva jednoznačný záver o jednorazovosti finančnej

náhrady za zriadenie vecného bremena. Uviedol, že Ústavný nález SR sp. zn. PL. ÚS 42/2015, na ktorý žalobcovia poukazujú vo svojom vyjadrení, nie je podľa Krajského súdu v Bratislave aplikovateľný na danú vec, pretože Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodoval o súlade niektorých ustanovení zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike s Ústavou SR, a to článkom 20, predmetom rozhodovania tak nebol zákon č. 66/2009 Z. z., ktorý je nutné aplikovať v predmetnej veci.

5.

Žalobcovia vo svojom vyjadrení k uvedenému podaniu žalovaného uviedli, že zákonom č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, došlo s účinnosťou od 01. 07. 2009 k zriadeniu vecného bremena na pozemky zastavané komunikáciami a užívanie pozemkov zastavaných komunikáciami, nie je od účinnosti tohto zákona bez právneho dôvodu, pričom uvedený zákon explicitne neupravuje otázku náhrady za zriadenie vecného bremena, avšak niet žiadnej zákonnej prekážky na to, aby sa vlastníkovi trpiaceho pozemku zastavaného pozemnou komunikáciou priznala primeraná náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecného bremena, a to do času, kým sa vlastníkovi neposkytne podľa tohto zákona náhradný pozemok, alebo kým sa neskončí konanie o pozemkových úpravách, a preto sú toho názoru, že ak špeciálny právny predpis zákon č. 66/2009 Z. z. neupravuje poskytnutie náhrady za užívanie pozemku vlastníka, prichádza do úvahy aplikácia všeobecne záväzného predpisu Občianskeho zákonníka (§ 123, § 128). K uzneseniu ÚS SR I. 474/2213 - 20, na ktoré žalovaný poukázal a snaží sa ho aplikovať na daný prípad, ktorý je predmetom sporu uviedli, že rieši náhradu za pozemky zastavané bytovými domami podľa zákona č. 182/1998 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, ktorý neupravoval poskytnutie iného pozemku vlastníkovi, ktorého pozemok je zaťažený vecným bremenom ako to rieši v § 4 zákon 66/2009 Z. z., čo znamená, že do času poskytnutia náhradného pozemku vlastníkovi patrí každým dňom primeraná náhrada za užívanie jeho pozemku, aj keď je zaťažený vecným bremenom. K tvrdeniu žalovaného, že vlastníkovi pozemku, ktorého pozemok je zaťažený vecným bremenom patri len jednorazová náhrada uviedli, že nevyplýva zo žiadneho zákona alebo iného ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu a poukázali na právoplatné rozsudky týkajúce sa uplatneného opakujúcej sa náhrady za pozemok ako je predmetom tohto sporu, len za iné obdobie (3Co/105/2017 - 412, právoplatný 16. 07. 2018 s tým, že po vynesení tohto rozsudku, ktorý je napadnutý odvolaním, súd rozsudkom č. 18C/67/2016 - 46 právoplatného dňa 02. 02. 2019 im priznal opakujúcu sa náhradu za užívanie pozemku zaťaženého vecným bremenom). Namietli, že žalovaný sa odvolaniami snaží navrhnuť zmenu ustálenej súdnej praxe, nevie sa stotožniť s rozsudkami, ktoré ústavné práva vlastníka rešpektujú a opakujúce sa plnenia za užívanie pozemkov zaťaženými vecným bremenom priznávajú s tým, že ak žalovaný nie je ochotný vlastníkovi pozemku poskytovať primeranú náhradu, má možnosť podľa § 2 zákona č. 66/2009 Z. z. poskytnúť vlastníkovi pozemku iný adekvátny pozemok po pozemkových úpravách. Poukázali na skutočnosť, že od účinnosti zákona 66/2009 Z. z. uplynulo viac než 10 rokov a žalovaný pozemkové úpravy ani nezačal, pričom túto kompetenciu má len vlastník stavby a nie vlastník pozemku podľa § 3 zák. 66/2009 Z. z. s tým, že žalovaný v konaniach nepochopiteľne presadzuje názor, že pozemky zaťažené vecným bremenom môže bezplatne užívať a zaťažuje súdy odvolaniami.

6.

Odvolací súd preskúmal vec viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania podľa ust. § 379 a ust. § 380 ods. 1 C. s. p., túto prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (ust. § 385 ods. 1 C. s. p.) a rozsudok verejne vyhlásil dňa 26. novembra 2020 podľa ust. § 378 ods. 1 v spojení s ust. § 219 ods. 3 C. s. p., viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (ust. § 383 C. s. p.), pričom o termíne verejného vyhlásenia rozsudku boli strany sporu a ich právni zástupcovia upovedomení zákonným spôsobom.

7.

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, pretože je vecne správny, nakoľko súd prvej inštancie vo veci samej riadne zistil skutkový stav, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 191 ods. 1 C. s. p.) a na ich základe dospel k správnym skutkovým

a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite a presvedčivo primerane odôvodnil (§ 220 ods. 2 C. s. p.).

8.

Podľa § 470 ods. 1, ods. 2 veta prvá C. s. p. ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

9.

K odvolacej námietke žalovaného, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ C. s. p.), odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. V prejednávanej veci však odvolací súd považuje skutkové zistenia súdu prvej inštancie za úplné a ich právne posúdenie za správne.

10.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie vecnej a právnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým vyhovel žalobe žalobcov 1/ a 2/ domáhajúcich sa uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť im náhradu za obmedzenie ich vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, nachádzajúcej sa v katastrálnom území T. F., vedenej Správou katastra pre Hlavné mesto SR Bratislavu na N. U. Č.. XXXX, s parcelným Č. XXXX/XX o výmere 766 m², ktorá je zastavaná verejnou cestnou komunikáciou v správe žalovaného, ktorý napriek tomu, že ju užíva od roku 2009, im žiadne plnenie neposkytol.

11.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z., tento zákon upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov, vrátane príľahlej plochy, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou (ďalej len "pozemok pod stavbou").

12.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z., ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

13.

Podľa § 676 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, nájom sa skončí uplynutím doby, na ktorú sa dojednal, ak sa prenajímateľ nedohodne s nájomcom inak. Ak nájomca užíva veci aj po skončení nájmu a prenajímateľ proti tomu nepodá návrh na vydanie veci alebo na vypratanie nehnuteľnosti na súde do 30 dní, obnovuje sa nájomná zmluva za tých istých podmienok, za akých bola dojednaná pôvodne. Nájom dojednaný na dobu dlhšiu ako rok sa obnovuje vždy na rok, nájom dojednaný na kratšiu dobu sa obnovuje na túto dobu.

14.

Ustanovenie § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka treba vykladať v spojení s odsekom 1, ktorý upravuje skončenie nájmu uplynutím doby, na ktorú sa nájom dojednal, ak sa účastníci zmluvy nedohodnú inak. Tento spôsob skončenia nájmu (uplynutím doby) prichádza do úvahy pochopiteľne len v prípade nájmu dojednaného na dobu určitú.

15.

Konkludentné alebo tiché obnovenie nájmu, ktoré upravuje Občiansky zákonník v ustanovení § 676 ods. 2 je situácia, kedy nájomca užíva predmet nájmu naďalej aj po skončení nájmu, a prenajímateľ, ktorý má 30 dní na podanie návrhu na vypratanie nehnuteľnosti, tento návrh nepodá. Týmto sa nájomná zmluva obnoví za tých istých podmienok, za akých bola pôvodne dojednaná (zostáva nezmenené nájomné, spôsob užívania vecí, práva a povinnosti a pod.) a nájom ďalej trvá. Jediný rozdiel, ktorý nastane po konkludentnom obnovení nájmu, je trvanie nájmu. Nájom, ktorý bol dojednaný na viac ako jeden rok, sa obnovuje vždy maximálne na rok a nájom dojednaný na dobu kratšiu ako jeden rok, sa obnovuje na túto v zmluve dohodnutú dobu.

16.

Odvolací súd sa nestotožnil s odvolacou námietkou žalovaného, že v zmysle § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa Zmluva o nájme pozemku Č.. XXXXXXXXXXXXX, ktorú strany sporu dňa 29. 10. 2007 uzavreli, sa obnovila za tých istých podmienok vždy na rok, a preto zmluvný vzťah medzi stranami sporu nebol ukončený dňom 31. 10. 2008, nakoľko z čl. 2 bod 1. tejto zmluvy jednoznačne vyplýva, že bola uzavretá na dobu určitú (od 01. 11. 2007 do 31. 10. 2008), a k jej prolongácii mohlo dôjsť iba na základe písomnej dohody zmluvných strán, ktorá však musela byť uzavretá najneskôr ku dňu skončenia nájmu, t. j. do 31. 10. 2008.

17.

Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku v súvislosti s námietkou žalovaného týkajúcej sa obnovenia nájomnej zmluvy uzavretej so žalobcami 1/ a 2/ uvádza, že občiansko-právne vzťahy sú charakteristické tým, že ich subjekty majú rovnaké postavenie a voči sebe vystupujú navzájom zásadne ako autonómni nositelia subjektívnych občianskych práv a povinností s cieľom dbať o svoje vlastné individuálne záujmy. Zásada rovnakého hmotnoprávneho postavenia subjektov občianskoprávných vzťahov vytvára v týchto vzťahoch priestor pre uplatnenie autonómie vôle ich subjektov a je významnou zásadou súkromného práva; znamená, že zostáva výlučne na úvahe, rozhodnutí a sebaurčení týchto subjektov (fyzických či právnických osôb), robiť všetko, čo nie je zákonom zakázané a naopak, nikto nesmie byť nútený robiť to, čo zákon neukladá (čl. 2 ods. 3 Ústavy SR). Autonómia vôle špecificky stelesnená zmluvnou autonómiou predstavuje tiež voľnosť pri uzatváraní zmlúv a spočíva najmä vo voľnosti výberu typu zmluvy, zmluvného partnera, obsahu zmluvy a v možnosti slobodne sa dohodnúť na zániku zmluvného vzťahu. V nadväznosti na uvedené odvolací súd zdôrazňuje, že ustanovenie § 676 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka má bezpochyby dispoziatívny charakter, z čoho vyplýva, že obnovenie nájmu dojednaného na dobu určitú môžu zmluvné strany vzájomnou dohodou buď úplne vylúčiť alebo modifikovať inými v zmluve dohodnutými podmienkami (dohodnúť sa na inom spôsobe obnovenia nájmu). Dojednanie účastníkov nájomnej zmluvy v prejednávanej veci vyplývajúce z čl. 2 bod 2 nájomnej zmluvy podľa ktorého „doba nájmu môže byť predĺžená len na základe písomnej dohody zmluvných strán, uzatvorenej najneskôr ku dňu skončenia nájmu“, je dohodou o inom spôsobe obnovenia nájmu ako vyplýva z § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ sa nájom na dobu určitú môže skončiť alebo obnoviť na základe iného dojednania účastníkov nájomného vzťahu, je z povahy veci vylúčené, aby sa takáto nájomná zmluva obnovovala v zmysle § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka (obdobne rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 23. 01. 2013, sp. zn. 26Cdo/2689/2012).

18.

Súd prvej inštancie zároveň správne rozhodol aj o nároku žalobcov 1/ a 2/ a jeho výške, ktorý si uplatnili titulom náhrady za obmedzenie ich vlastníckeho práva za obdobie od 01. 01. 2012 do 31. 12. 2013, pričom sa nebolo možné stotožniť s námietkami žalovaného týkajúcich sa výpočtu priznanej náhrady napadnutým rozsudkom a určenej znaleckým posudkom súdnej znalkyne K. L. č. 02/2016, resp. v jeho

doplnení č. 55/2018, nakoľko výslednú sumu náhrady skutočnosť, že výpočet ročnej odplaty za zriadenie vecného bremena bol určený vo výške 9, 17 eur a všeobecná hodnota jednorazovej odplaty za zriadenie vecného bremena bola určená v rovnakej výške (9, 17 eur) za rok 2012, neovplyvnil výslednú sumu náhrady.

19.

Pokiaľ ide o charakter plnenia náhrady poskytovanej za zriadené vecné bremeno, odvolací súd uvádza, že pomerne ustálená rozhodovacia prax súdov sa pri posudzovaní primeraných náhrad za zriadenie zákonných vecných bremien spájala s koncepciou jednorazového plnenia (ktorým sa ale nevyčerpávajú všetky nároky vlastníka dotknutej nehnuteľnosti voči oprávnenému zo zákonného vecného bremena), preto súdom prvej inštancie zvolený postup, ktorý hodnotu takto určenej náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva priznal opakovane je správny a zodpovedá najnovšej rozhodovacej praxi odvolacích súdov vyjadrenej napr. v rozsudkoch Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6Co/142/2016 zo dňa 31. 01. 2017, Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/261/2016 zo dňa 31. 08. 2017, sp. zn. 6Co/107/2017 zo dňa 10. 10. 2017 a Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/779/2014 zo dňa 30. 03. 2017. V tejto súvislosti odvolací súd zároveň odkazuje aj na závery vyplývajúce z plenárneho nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 12. 10. 2016, sp. zn. PL. ÚS 42/2015, ktorým bola vyslovená nesúladnosť jednorazovej náhrady za zákonné vecné bremeno zriadené podľa zákona č. 657/2004 Z. z. (o tepelnej energetike) s čl. 20 ods. 4 Ústavy SR a s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru a napriek tomu, že sa uvedený nález týkal iného zákona ako zákona č. 66/2009 Z. z., ktorý je rozhodujúcim v posudzovanom spore, ide o analogické situácie, ktorých podstatou je obmedzenie vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom.

20.

Odvolací súd sa zo všetkých uvedených dôvodov v celom rozsahu stotožnil so správnym právnym záverom súdu prvej inštancie uvedeným v odôvodnení napadnutého rozsudku, spĺňajúceho všetky požiadavky ust. § 220 ods. 2 C. s. p., v ktorom sa aj správne argumentačne vysporiadal so skutkovým stavom i právnym posúdením vecí, a nakoľko žalovaný v odvolaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, keď iba zopakoval svoje tvrdenia z prvoinštančného konania, ohľadne ktorých však súd prvej inštancie vykonal náležité dokazovanie, a keďže odôvodnenie napadnutého rozsudku obsahuje odpovede na všetky argumenty uvádzané žalovaným v odvolaní a odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 C. s. p.

21.

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 a 2 C. s. p. v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C. s. p. tak, že plne úspešným žalobcom 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

22.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (ust. § 393 ods. 2 veta druhá C. s. p. v spojení s ust. § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C. s. p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C. s. p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C. s. p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).